

**ПЛАН НА ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ ЗА ДЕЙСТВИЕ
И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ
В КЮСТЕНДИЛСКА ОБЛАСТ (2012-2020), ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО СЕКТОРИ	4
2.1. Образование:	4
2.2. Жилищни условия	6
2.3. Заетост и социално включване.....	8
2.4. Здравеопазване.....	9
2.5. Върховенство на закона и недискриминация.....	11
2.6. Култура.....	19
III. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ.....	12
3.1. Образование.....	12
3.2. Здравеопазване.....	22
3.3. Жилищни условия.....	28

3.4.	Заетост и социално включване.....	31
3.5.	Върховенство на закона и недискриминация.....	35
3.6.	Култура	35
IV.	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	37
V.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	38

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият План на Община Кюстендил за действие и изпълнение на Областна стратегия за интегриране на ромите в Кюстендилска област (2012-2020), за периода 2015-2020 г, наричан по-нататък Плана, е неразделна част от Областна стратегия за интегриране на ромите в Кюстендилска област (2012-2020), в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020). Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение, която се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Планът за интегриране на ромите в Община Кюстендил(2015-2020) отчита ситуацията на тази общност в общината от социално-икономическа и демографска гледна точка.

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България 2011г. по отношение на етническата принадлежност са непълни.

Част от хората, които околното население назовава като „роми” или „цигани” се самоопределят като българи, което произтича от правото на преброяването лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Трябва да се има предвид, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с които разполагат например дирекциите «Бюро по труда» са на основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се.

Има отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др., се събира доброволна информация по етнически признак.

По данни на Националния статистически институт от преброяването на населението и жилищния фонд от 2011 г., ромите остават третата по големина етническа група в България. Като роми са се самоопределили **325 343** души или **4.9%** от българските граждани.

Най-многобройната етническа общност в община Кюстендил е **българската**. Към нея са се самоопределили 52 496 от лицата отговорили на доброволния въпрос. **Ромският етнос** е вторият по численост в общината и към 1.02.2011 г. наброява 5 210 души.

Като част от **турската етническа група** са се самоопределили 30 души от всички доброволно декларирали етническата си принадлежност. Към **други етнически групи** са се самоопределили 178 души. Лицата, които **не се самоопределят** 315.

На доброволния въпрос за етническа принадлежност не са отговорили 2452 лица, от населението в община Кюстендил.

Според данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България 2011г.

Община	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопреде- лям
		българска	турска	ромска	друга	
Кюстендил	60 681	58 229	30	5210	178	315

Като основна непосредствена целева група на Плана са идентифицирани 5 418 български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално – икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Настоящият план за действие задава основни принципи на общинската политика за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо социално – икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.. Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се, с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

Планът е отворен и подлежи на допълнение и актуализиране.

Основните приоритети на плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- > повишаване на образованието
- > здравния статус
- > жилищни условия
- > заетост
- > върховенство на закона и недискриминация
- > култура и медии.

II. Анализ на състоянието на социално-икономическо положение по сектори.

2.1. Образование

Образователната структура на община Кюстендил е добре развита и предоставя благоприятни условия за качествено образование. През 2014/2015 учебна година функционират 6 обединени детски заведения. Общият брой на филиалите към детските градини е 18, като 9 от тях са в селата, а 9 са в град Кюстендил. Броят на яслениите групи във всички ОДЗ на територията на община Кюстендил е 12.

ОДЗ „Май“ има филиал в с. Копиловци. Там има 3 групи като децата в тях се извозват от ромския квартал „Изток“ и от околните села. Две от групите са седмични и в тях децата са от ромския квартал „Изток“. В ромския квартал „Изток“ функционира и 1 филиал на ОДЗ „Мечта“ и в него децата са изцяло от квартала.

На територията на община Кюстендил се намират 18 училища, разпределени, както следва:

- основни училища – 7 в град Кюстендил;
- начални училища - 2; от тях 1 – в града и 1 в с. Раждавица.

Гимназии – 9. От тях:

- професионални гимназии – 5;
- профилирани гимназии – 3;
- спортно училище – 1.

В училището в с. Раждавица се обучават деца от социално слаби семейства на ромския квартал „Изток“. Училището разполага и с общежитие. Учениците се извозват в понеделник и се връщат в квартала в петък.

В община Кюстендил функционира и Обединен детски комплекс, който предлага на децата осмисляне на свободното време, като инвестиция в самоусъвършенстването им.

Освен филиал на детска градина в квартал „Изток“ функционира основно училище, в което през 2014/2015 учебна година се обучават 614 деца и ученици. В образователната система на община Кюстендил са извършени редица промени, продиктувани както от извършените такива в националната образователна система, така и промени в общинската структура в следствие на демографския срив. Извършена е оптимизация на училищната мрежа на общински училища, в резултат на която са създадени 7 средищни училища и започна процес на десегрегация на ромските деца. Учениците са насочени в средишните градските училища, като се осигурява транспорт за извозване от населените места до училищата и обратно. През 2014/2015 учебна година броят на учениците в Община Кюстендил е 5429. От тях 21% са роми. 59% от ромските деца учат в градски училища, а останалите 41% учат в училището в ромския квартал. Положителна тенденция е, че 21% от ромските ученици се обучават в средни училища /гимназии и спортно училище/. Най-голям е процентът на обучаваните роми в ПГСС /100%/ и ПГЛП /75%/. Обнадеждаващ е и факта, че в последните години има роми, които завършват висше образование.

Основен проблем в обучението на ромските деца е, че една част от тях тръгват на училище без да говорят добре официалния български език и без основни знания и умения, необходими за справяне с учебния процес. Често пъти те не са посещавали предучилищно детско заведение, което създава допълнителни трудности за адаптиране им в училище. В повечето от случаите децата посещават детска градина, а в следствие и училище, но значителна част прекратяват обучението си след началния етап, а още по-голяма част след завършване на основно образование.

Може да се твърди, че определящ фактор за степента на образованието е икономическото благосъстояние на ромските семейства. Ранното отпадане от образователния процес се дължи на неспособност на родителите да пращат децата си на училище редовно и в подобаващ вид поради

финансови причини, т.е факторите като бедност и безработица са водещи. Ранното отпадане на момичетата от училище се допринася и от патриархалните традиции и норми в ромските групи.

В училищата и детските градини не съществува напрежение, дискриминация и езикови бариери. Всички деца, които посещават детска градина или училище, контактуват на български език, въпреки че в домашна среда преобладава ромска реч. Това се дължи на факта, че въпреки етническата си принадлежност и езика, който преобладава в домашна среда или махалите, самосъзнанието на ромите е българско. Във всички учебни заведения на общината са изградени клубове по интереси, в които децата развиват уменията си в различните области на науката, на музиката. Анти дискриминационното отношение и нагласа позволяват успешно социално включване на ромските деца и подрастващи в множество извънкласни и допълнителни дейности и мероприятия. В детските градини и училищата на територията на Общината са сформирани творчески групи и спортни местни клубове, занимаващи се с разнообразни дейности, като в тях членуват и вземат участие и ромски деца, както следва:

Спорт: 67 ученици;

Музика: 11 ученици;

Английски език : 29 ученици;

Приложно изкуство: 21 ученици;

Религия: 17 ученици;

Фолклор: 5 ученици;

Хореография: 10 ученици;

Екология: 16 ученици;

Роден край: 4 ученици;

Български език и литература: 2 ученици;

Математика: 1 ученик;

Танци: 2 ученици;

Арт студио: 4 ученици;

Краезнание: 8 ученици;

Ученически практики: 15 ученици;

Театрална група: 8 ученици.

Един от сериозните проблеми е, че в българското училище не се работи системно с родителите, в частност - с ромските родители. Мерките в тази насока не са съобразени с културните специфики на ромската общност, а са предимно рестриктивни и ограничени във времето. Основните дейности с родителите се свеждат до: индивидуални срещи на учителите с родителите; провеждане на тематични общи родителски срещи, посещение на домовете.

Основните цели и задачи, свързани с развитието на образованието в общината са насочени към: оптимизиране и модернизиране на наличната материална база; постигане на максимален обхват при подлежащите на задължително образование и по-пълноценното интегриране на деца от малцинствата в системата на образованието; осигуряване на необходимите условия за обучение на деца със специфични потребности и

обхващане в максимална степен на децата в системата на образованието; подобряване условията за равен достъп до качествено образование и засилване мотивацията на ромските деца за включване в образователния процес, осигуряване на възможности за по-успешна социална и трудова реализация.

Необходима е комплексна интервенция, насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца, като:

Допълване на липсата на професионална квалификация и образование;

Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;

Подкрепа на родителите в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;

Изграждане на родителски капацитет и увереност;

Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;

Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата.

2.2. Жилищни условия

В общинския и областен център гр. Кюстендил, квартал „Изток“ е с компактно ромско население, по експертни данни наброява около 8 000.

Над 70% от сградите са незаконно изградени, като не отговарят на стандартите и нормативните изисквания. За територията на квартала от 1978 г. съществува одобрен ПУП /ПЗ и ПР/, които не могат да бъдат приложени поради изградените незаконно масивни, полумасивни и паянтови сгради по цялата територия на квартала.

Данните за жилищни условия на домакинствата в квартал „Изток“ на град Кюстендил са обобщени в Областна стратегия за интегриране на ромите в Кюстендилска област. Над 60% от ромските домакинства в квартал Изток заявяват, че са им необходими още стаи. Домакинствата, на които не достигат стаи заявяват, че имат нужда средно по още 2 стаи (средна 2.02, медиана 2).

По показателите, свързани с наличието на обслужващи селскостопански постройки, квартал „Изток“ изглежда съвсем урбанизиран, въпреки че се намира в периферията на града, 80% от домакинствата нямат вътрешна тоалетна. Тоалетна на двора имат 67% от домакинствата. Част от домакинствата нямат изобщо тоалетна. Това се обяснява най-вероятно с факта, че между 10% и 15% от домакинствата обитават незаконни паянтови постройки, които не разполагат с никаква санитарно-техническа инфраструктура.

Над 40% от домакинствата разполагат с кухня, която освен по предназначение, се ползва още за живеене от член на домакинството. По дефиницията на пренаселеност на Евростат такава кухня се счита за отделна жилищна стая. 22% от домакинствата разполагат с кухня, която се ползва само за готвене.

Данните за свързаност с електроразпределителната мрежа подсказват, че действително 14% от домакинствата обитават постройки без електричество, които вероятно са построени извън регулацията или поне без строителни документи.

Достъпът до вода е още по-ограничен. Почти всяко трето домакинство ползва вода от водоизточник извън дома. Същевременно над 70% от домакинствата нямат канализация.

От типичните проблеми в жилищата, които влизат и в дефиницията на Евростат за лоши жилищни условия най-разпространени са (при повече от половината домакинства) студът през зимата, влагата и мухълът, и шумът от съседите. Течащият покрив и неприятните миризми също са проблем за близо половината домакинства в квартал „Изток“. Като цяло всички изброени проблеми с жилищата са силно представени в квартал „Изток“, което показва, че в квартала има сериозни проблеми с жилищните условия и средата за обитаване.

Около ¼ от домакинствата имат и правни проблеми по отношение на сигурността на обитаването. Те заявяват, че има опасност всеки един момент да бъдат изгонени от жилището си, което очевидно не обитават на основание, което им позволява да бъдат защитени от евикция. Тази ситуация е характерна в различна степен за много от ромските общности в България. Правната несигурност на обитаването е сериозен социален проблем, който попада в дефиницията за бездомност (или повишен риск от бездомност) и не бива да бъде пренебрегван.

Малко над 40% от домакинствата са недоволни или много недоволни от обитаваните от тях жилища.

При тези обстоятелства не е учудващо, че над 30% от домакинствата имат планове за смяна на жилището. Близо 60% от домакинствата са готови да кандидатстват за настаняване в общинско социално жилище ако се появи такава възможност. За модел служат жилищата, построени от Фондация „Адра“, които очевидно са най-близо до моделите на обитаване, възприети в квартал Кюстендил.

Над 1/3 от домакинствата готови да кандидатстват за социално жилище биха живели и в апартамент в нискоетажна жилищна сграда, а 9% биха живели и в социално жилище във високоетажна жилищна сграда.

Жилищните условия в квартал „Изток“ на град Кюстендил за голяма част от домакинствата не са добри. Причината е не само в състоянието на обитаваните от тях жилища (предимно еднофамилни къщи, малки жилищни кооперации и отделни по-големи блокове), но и в заобикалящата среда, основно в лошото състояние на техническата инфраструктура. Квартал „Изток“ има по много показатели типичния облик на краен градски квартал, но водоснабдяването и канализацията в някои негови части напомнят повече на селските райони. В квартала има и между 10% и 15% домакинства, които не са електроснабдени. Вероятно става дума за домакинствата обитавани построени относително наскоро незаконни (предимно паянтови) постройки.

Сред жителите на квартал „Изток“ има голям интерес за кандидатстване за настаняване в общински социални жилища, ако такава възможност се появи. Предпочитанията са за еднофамилни къщи или ниски кооперации с малко на брой обитатели. Къщите построени от протестантска фондация в квартал „Изток“ за настаняване на нуждаещи се семейства стоят някъде между тези два модела – те наподобяват характерните за някои части на Европа съединени къщи-близнаци (semi-detached housing), но имат общ за всички обитатели двор.

Около 9% от домакинствата заявяват готовност да живеят и във високоетажни сгради, но дори за тях това едва ли е предпочитания им избор, а по скоро вариант, който биха приели при липса на алтернатива.

Доходите на домакинствата в квартал „Изток“ са като цяло ниски и много от тях не успяват да обслужват редовно сметките си за комунални услуги. Част от най-нуждаещите се от жилище живеят в условия, при които нямат достъп до комунални услуги и съответно - не им се налага да плащат такива сметки. Трябва да се има предвид обаче, че при евентуалното им преместване в социално жилище, където такива сметки вече ще трябва да се плащат редовно, могат да възникнат сериозни проблеми, ако на тези домакинства не бъде предоставена и допълнителна подкрепа под формата на участие в програми за заетост, социално консултиране за управление на ресурсите и домакинския бюджет. Част от домакинствата ще имат нужда поне за известно време и под допълнителни преки трансфери под формата на социални помощи докато успеят да се „закрепят“ в новата социално-икономическа среда.

2.3. Заетост и социално включване

На територията на община Кюстендил регистрираните безработни лица към 30.11.2012г. са 4 321 души . Равнището на безработицата през месец ноември 2012г. е 16,2%.

Безработицата и нарушеният достъп до заетост е основният проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот. Ограниченият брой работни места в община Кюстендил се дължат на 1) малкият брой предприятия, осигуряващи заетост и съответно липса на алтернативни работни места; 2) затваряне на предприятията в резултат от икономическата криза и/или намаляване на работното време; 3) загуба на работни места за заетите извън общината – напр. в София град и други съседни области.

Част от безработните не поддържат регистрацията си, ако няма базирани териториални структури на Агенцията по заетостта и се налага да пътуват. Друг проблем е, че самите граждани не са и мотивирани да търсят услугите на ДБТ и след изтичане на периода на подпомагане, тъй като нямат доверие, че ще получат преквалификация, която би им помогнала при търсене на работа. Достъпът до заетост е най-силно ограничен за няколко специфични групи безработни: хора с основно и по-ниско образование; безработни младежи на възраст 18 – 29 години; хора в предпенсионна възраст; хора с увреждания в трудоспособна възраст; както и за хора от етническите малцинства.

Безработицата и ниските доходи в семействата рефлектират директно върху следните **групи с ограничени ресурси за автономност, пряко зависими от своите близки:**

- Деца, в многодетни семейства;
- Деца на самотни родители;
- Хора с увреждания – деца и възрастни;
- Майки с деца;
- Деца от ромски произход.

По отношение на **доходите на хората в пенсионна възраст**- тук основният ресурс за помощ е семейството. Във връзка с размера на доходите на хората в пенсионна възраст могат да се изведат следните **групи:**

- Хора с минимални и близки до минималната пенсия;

- Самотни възрастни хора с ниски пенсии;
- Възрастни хора с безработни деца в домакинството.

2.4 Здравеопазване

По оценка на медицински специалисти от страната, **здравословните проблеми на ромите са най-остри, въпреки че това е най-младата общност**. Както навсякъде в страната в ромските махали, така и в компакния ромски квартал на Кюстендил, изключително **сериозен проблем представляват инфекциозните заболявания**. Пренаселеността на му и на жилищата силно затруднява изолацията на вирусоносителите и заболяванията често приемат епидемичен характер. Някои културни особености – нормата за съпричастие с болния, изискваща посещението му, полагането на грижи и емоционална подкрепа от всички роднини, съседни и близки по време на заболяването, също допринасят за разнасянето на заразите. Лошият хранителен режим, изложеността на дълготраен всекидневен стрес от бедността, безработицата и несигурността за утрешния ден отслабват съпротивителните сили на организма и допринасят за по-тежко протичане на заболяванията. В същото време мнозинството от семействата рядко разполагат с необходимите средства за закупуване на ефикасни медикаменти в случай на утежняване на здравословното състояние на болния. Като резултат много от заболяванията, които при останалото население отминават по-леко, стават хронични за голяма част от жителите на ромските махали.

През последните години се наблюдава увеличаване процента на разкриване на заболяемостта от туберкулоза и полово предавани инфекции, в следствие на изпълнение на програмите за Подобряване контрола на туберкулозата и Превенция на ХИВ/СПИН в ромска общност.

Въздействието на програмите е положително, води до намаляване на рисковото поведение сред уязвимите групи, осигуряване на достъп на целевите групи и хората, живеещи с ХИВ/СПИН и туберкулоза до грижи и качествено лечение.

Програмата за Превенция на ХИВ/СПИН е насочена към предоставяне на подходящи и качествени, здравни и социални услуги за целевите групи на различни нива на интервенция, повишаване на експертните знания и умения и институционалната ангажираност, както и осъществяване на значителни позитивни промени в общностните норми, рисковото сексуално поведение и поведението, свързано с употребата на наркотици, по отношение на превенцията и контрола на ХИВ/СПИН в България.

данни осъществени прегледи с мобилни кабинети- 2014г.

- 514 мамографски профилактични прегледа;
- 505 ехографски изследвания.

Данни за своевременно регистриране на новородените и децата при личен лекар –

Не са налице обективни критерии за отчитане на този показател. Детската смъртност за областта е трайно по-ниска от средната за страната в последните 8 години, но през 2011г. основната причина за детска смъртност е клас XVI – някои състояния, възникващи през перинаталния

период. Предпоставки за това са- ниска здравна култура, ниска възраст, лош социален статус на голям процент на бъдещите майки в региона, принадлежащи най-често към ромската етническа група.

За намаляване на детската смъртност от посочения клас заболявания е необходима превенция, обхващаща младите жени - потенциални майки сред уязвимите етнически групи, свързана с обучителни програми, както и ранна регистрация, и проследяване на бременността.

Данни за регистрация на бременните

2013 г.- 1 571 проследявани жени

Данни за хоспитализация на бременни-2013г.

хоспитализирани бременни до 18 г. - 61 от тях- 14 родили

хоспитализирани бременни над 18 г.- 940, от тях- 334 родили

Заб.- Цифрата на хоспитализираните бременни е значително по-голяма поради факта, че една бременна жена може да е лекувана многократно в лечебно заведение за болнична помощ.

Наличие на здравни медиатори

- 4 бр. -общ.Кюстендил;

Данни за профилактични прегледи

През 2013 г. са извършени – 6 766 профилактични прегледа, от които – 2 710 на деца до 17г.

Данни за честота на определени заболявания- 2013г.

I място по честота- болести на сърдечно-съдовата система: хипертония, исхемична болест на сърцето

II място - болести на дихателната система, най-често- в детската възраст – пневмония и бронхиолит, сред възрастните - ХОББ.

III място - болести на отделителната система

Данни за обхвата на имунизациите по Националния имунизационен календар

Имунизирани новородени през 2014 г. - 97,34% от подлежащи лица на имунизации към 95,85 % през 2013 г. от подлежащи лица на имунизации

Данни за проведени здравни беседи сред лица в неравностойно положение

2014 г. – на 125 лица.

Данни за превенция на ХИВ/СПИН, туберкулоза и сексуално предавани инфекции

През 2014 г. изследвани 52 лица от тях 1 лице е с HBsAg

Сериозен проблем за достъпа до медицински услуги е здравното осигуряване. По данни от изследванията, проведени в кв. „Изток”, едва 16.3% от респондентите работят на постоянен или временен трудов договор, по социалните програми за заетост или в личния бизнес. Една малка част от тях – около 3%, трябва да се самоосигуряват, но в мнозинството от случаите не го правят или поне – не системно. Една част от работещите при частни предприемачи дори не знаят, че в продължение на години не са осигурявани дори на минимална заплата и научават за недобросъвестността на работодателите си едва, когато отидат на лекар. Голямата част от незаетите са на социално подпомагане и получават здравни осигуровки от държавния бюджет. При идеални условия не би трябвало да се очаква делът на неосигурените да надвишава 5-10%, но картината в гр. Кюстендил не е такава. Всички интервюирани лекари в града декларираха по-висок дял на неосигурените си пациенти.

2.5 Върховество на закона и недискриминация

ОД на МВР –град Кюстендил обслужва квартала с компактно ромско население в град Кюстендил .

На територията на община Кюстендил, в ромския квартал „Изток” е изграден полицейски участък, с цел спазването и съблюдаването на законите, превенция на престъпността, защита на населението – самотно живеещи майки, възрастни хора в неравностойно положение. Територията на квартал „Изток” е обезпечена денонощно с полицейско присъствие. Периодично се провеждат работни срещи между представители на Районно полицейско управление Кюстендил с местни лидери и неправителствени организации за обсъждане на важни въпроси, касаещи жителите на квартала, както и да се запознае обществеността с дейността на полицейския участък.

Всяка година от полицейския участък в квартал „Изток”, се изготвя работна карта, относно контрола и превенция на закононарушенията от и срещу малолетни и непълнолетни деца, съгласно нормите на Закона за закрила на детето.

Основен проблем в квартала е битовата престъпност, извършвана от наркозависими лица от криминалния контингент.

2.6. Култура и медии

Народните читалища са културни средища в населените места, съхраняващи традициите и обичаите. Издирват, изучават, съхраняват културно-историческото наследство и развиват фолклорното богатство. Акцент в работата им е развитието на любителското художествено творчество, пресъздаването на народните обичаи и обреди. Основна грижа на читалищното, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. Участието във формите на художествената самодейност в читалищата е според желанието и потребностите на гражданите, независимо от техния етнос.

На територията на Община Кюстендил действат общо 43 читалища. От тях 2 са в населените места с компактно ромско население:

- Читалище „Васил Левски”- гр. Кюстендил, кв. „Изток”;

- Читалище „Димитър Пешев ”- гр. Кюстендил, кв. ”Бузлуджа”

III. Приоритети и цели.

3.1 Образование

Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда.

Цели	Задачи	Дейности	Отговорни институции	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища.	1.1. Осигуряване на позитивни образователни условия в системата на предучилищното и училищното образование.	1.1.1. Продължаване извеждането на децата от обособените по етнически признак училище и детска градина в същите такива, извън квартал „Изток”.	Училища Детски градини Община НПО	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	Училища Детски градини Общински бюджет Проект „За по-добро образование – фаза 3”	Брой деца
		1.1.2. Откриване на летни групи/училища, Почасови, сезонни и съботно-неделни групи в детските градини.	Община ОДК Училища Детски градини	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община ОДК Училища Детски градини	Брой открити групи
		1.1.3. Успешно	Община	постоянен	В рамките на	Община	Брой разкрити

		реализиране на целодневната организация на учебния ден до VIII клас.	Училища		утвърдените бюджети.	Училища	групи. Процент обхванати ученици.
		1.1.4. Осигуряване на транспорт за учениците, записани в училищата, отдалечени от кв. „Изток”.	Община	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Брой ученици, посещаващи редовно училище
		1.3.5. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците при избора на професия, при преходите в рамките на образователната система или от образование към заетост чрез използване услугите на Център за кариерно ориентиране.	Училища Община	2015-2020 г.		МОН Европейски програми	Брой консултирани ученици и родители от ромски произход
	1.2.Реинтеграция на отпадналите ученици в	1.2.1. Идентифициране на децата, отпаднали от	Община НПО Училища	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	Община	База данни

	системата на образованието.	училище.					
		1.2.2. Мотивиране връщането в училище на отпадналите ученици чрез работа със семействата им.	Община Училища МКБППМН НПО	постоянен		Община	
		1.2.3. Подпомагане на учениците, отпаднали по социални причини чрез предоставяне на учебни помагала, материали и др.	Училища Община БЧК	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Брой на учениците, продължили образованието си.
2. Повишаване на качеството на образование в ДГ в кв. „Изток” и в с. Копиловци, в които са предимно ромски деца.	2.1. Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи.	2.1.1. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин.	Детски градини Училища с предучилищни групи	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Процент на обхванатите деца

		2.1.2.Периодично актуализиране квалификацията на учителите – обучение за работа с деца билингви, опознаване на бита и етническите особености.	Община Детски градини Училища	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Брой квалифицирани учители
3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.	3.1. Прилагане на стимули и мерки за интеркултурно обучение в училищата и детските градини.	3.1.1. Включване на допълнителни компоненти, които подпомагат въвеждането на ИКО към формулата за определяне на училищния бюджет.	Община	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Брой включени компоненти
		3.1.2. Включване на компонент „интеркултурна компетентност” при определяне на диференцираното заплащане на учителя и директора.	Община Директори на училища и детски градини	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Брой педагогически специалисти, включени в диференцираното заплащане.
		3.1.3. Включване в разпоредбите на	Училища Детски градини	2015-2020 г.	Не са необходими		Брой училища и детски градини с

		правилниците на детските градини и училищата за гарантиране толерантно отношение към децата от ромски произход.					разпоредби за недискриминация.
	3.2. Въвеждане и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства при деца и ученици	3.2.1. Създаване на клубове по интереси; Сформиране на групи по СИП в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси.	Община Училища Детски градини ОДК	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети Европейско финансиране	Европейски програми	Брой деца от етнически малцинствени групи, интегрирани в образователната система
4. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.	4.1. Работа на образователни медиатори с децата, учениците и техните семейства	4.1.1. Назначаване на сертифицирани помощник-възпитатели и помощник на учителя от ромски произход.	Училища Детски градини	2015-2020 г.	В рамките на утвърдения бюджет	Община	Брой назначени медиатори.
	4.2. Осигуряване на условия за	4.2.1. Увеличаване на	Община	2015-2020 г.		Община	Процент деца, обхванати в

максимален обхват и ранна адаптация в системата на предучилищното образование	ромските деца в системата на предучилищно образование: подпомагане на социално слаби семейства чрез преференции на таксите им за детска градина .					системата на предучилищното образование
	4.2.2. Разяснителна дейност за повишаване осведомеността на ромските родители относно ползите на предучилищното образование.	Детски градини Училища Община	2015-2020 г.	В рамките на утвърдения бюджет	Община	Брой разяснителни кампании
4.3. Осигуряване на условия за пълен обхват и ранна адаптация в системата на училищното образование, вкл. условия за реинтеграция на отпаднали ученици в училищната система	4.3.1. Създаване на постоянна общинска комисия за обхват и ранна адаптация в системата на задължителното образование, ръководена от ресорния заместник-кмет. Превенция и ограничаване на	Община	2015-2020 г.	В рамките на утвърдения бюджет	Община	Създадена общинска комисия

		ранното отпадане.					
		4.3.2.Изготвяне и прилагане на Училищна програма за превенция на отпадането.	Училища	2015 г.	Не са необходими		Брой училища, приложили програма за превенция
		4.3.3.Увеличаване броя на учениците от ромски произход в ЦОУД.	Училища	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Община	Процент на брой ученици от ромски произход на, включени в ЦОУД
		4.3.4. Превенция на ранните бракове сред ромските младежи.	Община Училища НПО МКБППМН	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	Община Външно проектно финансиране	Брой отпаднали младежи, поради брак
		4.3.5. Организиране на форми за индивидуално наставничество, подпомагащо отделните деца и ученици да преодолеят свързани с ученето специфични трудности, както и трудности в социален или в личен план.	Детски градини Училища	2015-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети	Детски градини Училища	Брой обхванати ученици

		<p>4.3.6. Подобряване качеството на обучение в сегрегираните ОУ „Иван Вазов” в кв. „Изток”, и в ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, с. Раждавица, чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - специализирани обучения за усъвършенстване на квалификацията на учителите; - Подобряване на материално-техническата база; - Привличане на родителите, като партньори на училището. - Включване на учениците в различни и модерни извънкласни форми според интересите и нуждите им. 	Училища НПО	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети	Училища	Резултати от външното оценяване на учениците.
--	--	---	----------------	-----------	----------------------------------	---------	---

	4.4. Създаване на условия за технологично осведомяване, перманентно обучение и прекарване на свободното време.	4.4.1. Използване възможностите на общински Център за свободното време.	Училища Детски градини	2015-2020 г.	Не са необходими		Брой ученици
	4.5. Включване на възрастни роми във форми на продължаващо обучение.	4.5.1. Ограмотяване на възрастни роми.	Училища	2015-2020 г.	Европейско финансиране	Европейски програми	Брой ограмотени възрастни роми
5. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция.	5.1. Прилагане на различни модели на образование.	5.1.1. Участие в конкурси за проекти, които осигуряват безплатно обучение за предоставяне на втори шанс за лица, навършили 16 години.	Училища	2015-2020 г.	Европейско финансиране	Европейски програми	Брой реализирани проекти
		5.1.2. Периодично участие в конкурси за проекти към ЦОИДУЕМ.	Училища Детски градини	2015-2020 г.	ЦОИДУЕМ	ЦОИДУЕМ	Брой реализирани проекти
		5.1.3. Участие в конкурси за	Община Детски градини	2015-2020 г.	ОП „НОИР”	ОП „НОИР”	Брой реализирани проекти

		проекти по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”.	Училища				
6. Приобщаване на родителите на ромските деца към образователния процес	6. 1.Създаване на партньорство между детски градини, училища и родители.	6.1.1. Включване на родители роми в Училищното настоятелство.	Детски градини Училища	2015-2020 г.	Не са необходими		Брой родители роми, включени в Училищните настоятелства.
		6.1.2. Съвместни дейности между родителите на ромските деца и ученици и останалите родители.	Детски градини Училища НПО Община	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети Финансиране по проект	Детски градини Училища НПО Община Проекти	Брой реализирани дейности
		6.1.3. Изготвяне на програма за работа с родителите в детските градини и училищата.	Училища Детски градини	2015-2020 г.	Не са необходими		
7. Усъвършенстване на интеркултурната компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти.	7.1. Актуализиране на интеркултурната компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти	7.1.1. Усъвършенстване на квалификацията на директори, учители и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна	Община Детски градини Училища	постоянен	В рамките на утвърдените бюджети Финансиране по проекти	Община Детски градини Училища Проекти	Брой обучени педагогически специалисти

		среда.					
--	--	--------	--	--	--	--	--

3.2. Здравеопазване.

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	

Цел I: Превантивни грижи за майчино и детско здравеопазване..

Цел II: Осигуряване на равен достъп до здравни услуги на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

1. Намаляване на детската смъртност	1.1. Ранна регистрация на бременните, наблюдение по време на бременността и своевременна хоспитализация на родилките	1.1.1. Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар- специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане	Лични лекари, здравни медиатори, Център за ранно детско развитие, Образователен център за здравно и социално развитие.	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети	Лични лекари, Център за ранно детско развитие, Образователен център за здравно и социално развитие	Бр.обхванати бременни с преглед и консултация с гинеколог до четвъртия месец на бременността и своевременна хоспитализация на родилките.
		1.1.2. Организиране на	РЗИ,	2015 –			

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
		акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население.	специалисти по акушерство и гинекология, здравни медиатори и Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие.	2020	утвърдените бюджети	специалисти по акушерство и гинекология, Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие.	прегледа годишно с мобилните кабинети
	1.2. Намаляване на бременностите в юношеската възраст и профилактика на вродени аномалии и наследствени заболявания	1.2.1. Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактиране	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, здравни медиатори, лични лекари	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети	Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, Община, лични лекари	Бр. проведени беседи годишно.
		1.2.3. Провеждане на дородова диагностика на бременни жени в риск	Лични лекари и здравни медиатори	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети	Националната програма за редки болести,	Бр. обхванати бременните жени в риск с дородова

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
						лични лекари и Община	диагностика.
		1.2.4. Организиране на консултативен кабинет по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, здравни медиатори, ЦОП и лични лекари	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети НПО	Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, ЦОП и лични лекари	Бр. разкрити консултативни кабинета
2. Подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна възраст	2.1. Своевременно регистриране на новородените и децата при личен лекар	2.1.1. Активизиране дейността на медиаторите и социалните работници за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важността за регистрирането им	Здравни медиатори, лични лекари,	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети	Община и лични лекари	Бр. децата ново записани при личен лекар в населените места, в които работят медиатори
	2.2. Повишаване на обхвата с имунизации по Националния имунизационен календар на новородените и децата до 7-	2.2.1. Провеждане беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ,	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети	Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, ЦОП и лични	Бр. проведени беседи годишно.

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
	годишна възраст		здравни медиатори, ЦОП и лични лекари			лекари	
	2.3. Подобряване на информираността за здравословно хранене на новородените и малките деца	2.3.1. Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения за жени, ангажирани с отглеждането на малки деца	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, здравни медиатори, ЦОП и лични лекари	2015–2020	В рамките на утвърдените бюджети	Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, ЦОП и лични лекари	Бр. проведени беседи годишно по темата за здравословното хранене
3. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население	3.1. Повишаване обхвата на ромското население с имунизации по Националния имунизационен календар	3.1.1. Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар	РЗИ, лични лекари, здравни медиатори Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие и ЦОП	2011 – 2015	В рамките на утвърдените бюджети НПО	Център за ранно детско и Образователен център за здравно и социално развитие, РЗИ, ЦОП и лични лекари	Бр. проведени беседи годишно по посочената тема
	3.2. По-пълно	3.2.1. Провеждане на ранна	РЗИ, мобилни	2011 –	В рамките на		Бр. проведени

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
	обхващане на ромското население с профилактични прегледи	диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза	екипи, лични лекари, здравни медиатори	2015	утвърдените бюджети НПО Европейски проекти	РЗИ, лични лекари, ОПРЧР - проект „СПРИ и се прегледай“ "Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания"	прегледи годишно.
		3.2.3. Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население	РЗИ, лични лекари в сътрудничество с НПО и здравни медиатори	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети НПО	РЗИ, лични лекари и НПО	Бр. проведени беседи годишно по посочената тема.
	3.3. Превенция и контрол на ХИВ, туберкулоза и сексуално предавани инфекции сред уязвимите ромски общности	3.3.1. Повишаване на и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции; обучение; работа на терен;	Неправителствени организации, здравни медиатори и РЗИ	2015-2020	В рамките на утвърдените бюджети Програми и проекти	Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции 2008-2015; Програма	Брой и процент млади хора от ромска общност, достигнати с пълен пакет услуги за превенция на ХИВ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
		здравно-социални центрове в ромска общност; мобилни медицински кабинети				BUL-202-G01-N-00 „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН”, финансирана от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария	
		3.3.2. Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза	РЗИ, НПО, лечебни заведения	2015-2020	В рамките на утвърдените бюджети Програми и проекти	Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата; Програма BUL-607-G02-T „Подобряване на контрола на туберкулозата в България”; Програма BUL-809-G03-T „Укрепване на националната програма по туберкулоза в България”, финансирани от	Брой лица от ромска общност, обхванати със скрининг за риска от туберкулоза Брой и процент лица от ромска общност, обхванати със скрининг за риска от туберкулоза, които получават медицински преглед чрез микроскопско изследване, рентгенологичен преглед и туберкулинов кожен тест Брой пациенти с туберкулоза от

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Време и период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
						Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария	ромска общност с директно наблюдавано лечение в продължителната фаза или с латентна туберкулозна инфекция, които получават подкрепа от ключови сътрудници
Цел III: Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи в здравното обслужване							
1. Подобряване на здравното обслужване	1.1. Обучаване на здравни специалисти за ефективна работа в мултиетническа среда	1.1.1. Провеждане на семинари за запознаване на медицинския персонал, работещ в квартали с компактно ромско население, с културата, традициите и здравния статус на ромите	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие и ЦОП	2015 – 2020	В рамките на утвърдените бюджети НПО	Център за ранно детско развитие и Образователен център за здравно и социално развитие и ЦОП НПО	БР. проведени семинари годишно

3.3 ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

Оперативна цел	Цели	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства в лв.	Източник	
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура	1.1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население	1.1.1 Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура	Община	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет	брой общини, извършили оценка на нуждите
	1.2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали	1.2.1. Идентифициране на подходящи терени	Община	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет	брой терени брой общини
		1.2.2. Уреждане въпросите със собствеността на терените	Община	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет	брой терени брой общини
		1.2.3. Отреждане на терените – общинска собственост, за жилищно строителство	Община	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет	брой терени брой общини
	1.4. Актуализация /изработване на	1.4.1. Актуализация на подробни устройствени	Община	2015-2020		Общинския бюджет	Площ (в ха) на актуализирани

	подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени	планове на съществуващи терени			В рамките на утвърдения бюджет		подробни устройствени планове
		1.4.2. Изработване на подробни устройствени планове на новоотредени терени	Община	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет	Площ (в ха) на изработени нови подробни устройствени планове
	1.5. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура	1.5.1. Проектиране на техническа инфраструктура -водоснабдяване -канализация -улична мрежа -благоустрояване	Община МРРБ	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет Държавен бюджет	брой проекти
		1.5.2. Изграждане на обекти от техническата инфраструктура	Общини МРРБ	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет Държавен бюджет	брой обекти технически параметри брой ползватели
	1.6. Изграждане и рехабилитация на социални жилища	1.6.1. Изградени нови социални жилища	Общини МРРБ	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет чрез ОП "РР"	брой изградени нови социални жилища брой ползватели

		1.6.2. Рехабилитирани съществуващи социални жилища	Общини МРРБ	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Общинския бюджет чрез ОП "РР"	брой рехабилитирани социални жилища брой ползватели
	1.7. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими ромски семейства от домовете, които обитават	1.7.1. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими ромски семейства от домовете, които обитават	Общини	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	общинския бюджет	брой настанени домакинства и брой обитатели

3.4 ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времени период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда и до различни инструменти и	1. 1.Повишаване на пригодността за заетост и квалификацията на	1.1.1. Осигуряване на възможност за участие в обучителни	ДБТ със съдействието Общината	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	ОПРЧР и други донорски програми и проекти	Брой лица завършили обучителни курсове:

инициативи за самостоятелна заетост. Квалификация и преквалификация на безработни роми, както и на заети роми, в съответствие с професии, търсени на пазара на труда.	безработни роми	курсове за безработни лица: а) мотивация за активно търсене на работа; б) професионална ориентация; в) професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове					а) мотивирани с подобрени умения за търсене на работа; б) професионална ориентация и адаптация на пазара на труда; в) професионална квалификация . г) процент от преминалите обучения безработни роми да се реализират на пазара на труда
	1.2. Активно участие в търсене на осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа	1.2.1. Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове	Областна администрация в сътрудничество с общината и работодателите	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	В рамките на утвърдения ОПРЧР и други донорски програми и проекти	Брой лица с осигурена заетост:
2. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес	2.1. Повишаване на предприемаческата култура на ромите.	3.1.1. Осигуряване на възможност за участие в	МТСП в сътрудничество с Общината	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Републикански бюджет, ОПРЧР и донорски програми и проекти	Брой лица завършили обучение за предприемачество:

		организиране на мотивационни курсове. (в рамките на годишните програми за обучение по НПДЗ и други планове)					1000 Процент от тях стартирали собствен бизнес
	3.2. Подкрепа за започване на собствен бизнес.	3.2.1. Осигуряване на възможност за участие в обучение по стартиране и управление на собствен бизнес.	МТСП в сътрудничество с Общината	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	Републикански бюджет, ОПРЧР и ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” и други донорски програми и проекти	Брой лица завършили обучение по стартиране и управление на собствен бизнес: Процент от тях с подобрени умения за управление на собствен бизнес (вкл. и разширяване на бизнеса).

3.5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на езика на омразата.

Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране	Индикатори
--------	----------	----------------------	----------------	-------------	------------

Цели					Средства	Източник	
1. Подобряване на ефективността на работа на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека	1.1. Повишаване на квалификацията за ефективна дейност на полицейски служители в мултиетническа среда	1.1.1. „Обучение на полицейските служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на служебната учебна година по месторабота”.	МВР	2015-2020	В рамките на утвърдения бюджет	В рамките на утвърдения бюджет	Брой проведени обучения Брой на обучени служители в умения за работа в мултиетническа среда
		1.1.2. Ежегодно провеждане на теоретико-практически курсове на обучение на местно ниво на тема: “Работа на полицията с етническите малцинства” с участието на по служители от полиция във всеки от тях	МВР	2015-2020 г.		Републикански бюджет	
2. Повишаване на ефективността на системата за социалното подпомагане чрез повишаване квалификацията на	2.1. Повишаване на знанията и добиване на практически умения за работа в мултиетническа среда на социалните работници	2.1.1. Обучение на социални работници от дирекциите «Социално подпомагане» за работа в мултиетническа среда.	МТСП, АСП	2015-2020		Републикански бюджет	Брой проведени обучения; Брой обучени социални работници

социалните работници за работа в мултиетническата среда							
---	--	--	--	--	--	--	--

3.5 КУЛТУРА и МЕДИИ

Оперативна цел: Насърчаването на културното многообразие и популяризирането на ромската култура, традиции, обичаи и творчество.

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до	1.1. Създаване на условия за неформално и самостоятелно учене чрез библиотеките	1.1.1. Програма „Българските библиотеки – място за достъп до информация за всеки”, която обхваща регионалните библиотеки и читалищни библиотеки, включително и в градове със смесено население и села с	Община, фондация „Бил и Мелинда Гейтс”	2015-2020 г.		Общински бюджети и донор	Брой обхванати библиотеки по програмата

обществения културен живот на различни нива		почти изцяло ромско население					
	1.2.Повишаване на възможностите за съхраняване на ромските традиции и култура, неформално образование и достъп до култура чрез читалищата	1.2.2. Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската	Община	2011-2015		Общински бюджети и донор	Брой подкрепени читалища по общинските програми за развитие на читалищното дело;
		1.2.3. Съдействие за организиране на културни прояви и форуми, посветени на ромската култура по програми на	Община - читалища	2011-2015		Общински бюджети и донор	Брой подкрепени проекти на културни институти и НПО, участвали в програми
	1.3.Подпомагане на млади ромски таланти.	1.2.4. Подпомагане на млади ромски таланти	Община - читалища	2015-2020.		Общински бюджети и донор	Брой деца, получили стипендия

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Усилията на Община Кюстендил са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирани и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

- Повишено качеството на образование на децата от ромския етнос;
- Устойчивост на процеса за интеграция
- Обхващане на всички подлежащи на задължително обучение и ДГ
- Увеличаване броя на завършилите начално образование с 20 %
- Осигуряване на безплатни учебници и помагала на всички социално слаби деца
- Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците застрашени от отпадане с 20%
- Ограничаване броя на отпадналите ученици с 10%
- Намалена неграмотността сред 18 - 25 годишните млади хора с 40%;
- Своевременна хоспитализация на родилките до 100% родилки в лечебно заведение
- Намаляване на ранните раждания и намаляване на родствените бракове
- Увеличаване на имунизираните с 30% от подлежащите за имунизация
- Увеличаване на информираността сред ромите с 50%
- Брой ромски семейства обхванати от общинските социални програми - поне 20%
- Брой заети, включени в квалификационни курсове поне 20% от безработните
- Брой лица започнали собствен бизнес - поне 30
- Брой обучени лица за нуждите на групите по аварийна и пазарна безопасност - поне 10% от населението
- Получена професионална квалификация от минимум 100 младежа;
- Повишаване на екологична култура на учениците и младите хора в районите с компактно ромско население;
- Подобрен достъп на лицата от етнически малцинства до здравни и профилактични услуги;
- Изграждане и узаконяване на нови жилища, зелени площи и детски площадки;
- Подобряване на техническата инфраструктура в кварталите;
- Съхранена идентичност на малцинствените общности;
- Ограничаване на разпространението на наркотици и проституцията в районите с компактно ромско население;
- Увеличаване на участието на хора от малцинствата в регионалните медии и общинските комисии;

- Увеличаване на ролята на малцинствените представителства при контрола на противопожарните и аварийни мерки, противообществените и противозаконни прояви в районите с компактно ромско население
- Утвърдена обществена структура за развитието на местната общност;
- Включване на целевите групи при изпълнение на дейностите по НПД.
- Повишена осведоменост на целевите групи за ролята на ЕС и по-специално за популяризиране на добри практики и примери от реализирани проекти в областта на интеграцията на ромите.
- Активизирани местни общности, които са информирани за мерките и дейностите по НПД.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докладът се приема от Общински съвет.

Важен фактор за изпълнението на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е съществено за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на Община Кюстендил за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.